

УДК 677.84

**ХУДОЖНІ ТА МИТЕЦЬКІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ
МАСКУВАЛЬНОГО КАМУФЛЯЖНОГО МАЛЮНКУ**

О. М. КАРПЮК, Д. І. САПОЖНИК

Львівський торговельно-економічний університет

Камуфляж за своєю природою є природним еволюційним процесом. Пігмент людської шкіри – теж камуфляж в широкому сенсі, який рятує людей від великого числа невидимих оку процесів, що відбуваються кожну секунду. Камуфляж може не тільки допомогти приховати, але і відвернути, розосередити увагу, коли це необхідно. Орган зору людини не настільки досконалий, як у птиці; людина завжди хотів побачити більше, при цьому залишаючись непоміченим.

На початку ХХ століття оптичні прилади були не такими досконалими, як зараз, війна велася за іншими правилами – хто перший помітив ворога, той першим і завдав удар. Мистецтво камуфляжу те саме візуальному обману, і кому, як не художникам, краще інших розуміє фізику впливу кольору, потрібно було стати основоположниками цього обману.

У 1909 р. американський художник Еббот Тайер опублікував фундаментальну працю «Concealing Coloration in Animal Kingdom» [1].

Принципи, які він описав, послужили основою для теорії мімікрії. Детальне вивчення кожного кольору окремо і його відносини з іншими кольорами, відтінки і сприйняття кольорів людським оком, способи маскування тварин істот в природному середовищі і уроки еволюції – все, що було написано і зарисовано Тайера, лягло в основу теорії мімікрії. Звичайно, існували і критики, які не визнавали спроб художника влізти в природний світ і за допомогою фарб пояснити його таємниці.

У 1917 р. мариніст і ілюстратор Норман Вілкінсон і вортіціст Едвард Водсворт вирішили проблему «невидимості» просто: вони вирішили за допомогою розмальовки дефрагментувати сам силует судна [1]. І нехай це не зробить його невидимим, зате зробить складною мішенню для попадання. Для цього був розроблений малюнок – dazzle camouflage.

У 1986 р. Енді Уорхол створює автопортрет з використанням стандартного для американської армії камуфляжу woodland (менш відомого під назвою Eardl pattern). Таким чином він хотів зіграти на контрасті впізнаваної форми (тобто своєї зовнішності) і абстрактної, що приховує розмальовки (рис. 1).

Історія woodland показує, як вузько мислить індустрія моди, експлуатуючи найбільш поширені і штаповані символи. Саме цей патерн застовпив за собою відображення мілітаризму і став рівним самому поняттю «камуфляж». Так, якщо швейцарський бренд Victorinox робить складаний ніж, то він не занурюється в питання камуфляжу власної ж країни, а завдає woodland-візерунок як найбільш зрозумілий споживачеві. Таким чином, камуфляж знайшов свій власний штамп і кліше.

У 1994 р. англійцем Харді Блечманом був заснований бренд Maharishi.

Блечман багато вивчає військову форму різних країн, надихається її кроєм, матеріалами та структурою і з часом стає одним з головних експертів світу камуфляжу. Через десять років, в 2004 р., це вилетіть в монументальну працю – детальну (майже тисяча сторінок) енциклопедію камуфляжу «DPM: Disruptive Pattern Material».

На його думку, військова форма прямо заснована на природній мімікрії, монотонному візерунку та різноманітності крою. Велике дослідження Блечмана, яке і вилилося в власне одяг, розкриває великий спектр різноманітних камуфляжних патернів, прямо відсилають до їх природної основи. На органічному підтексті заснований, наприклад, його патерн Bonsai Forest Camo (рис. 2).

Рис. 1. Автопортрет Енді Уорхола (1986)

Рис. 2. Bonsai Forest Camo, Maharishi

У 2001 р. творець Maharishi починає спільну роботу з нью-йоркським ветераном графіті Futura. В результаті співпраця вилилася в окрему лінію одягу – Futura Heavy Industries (FHI).

Крім футболок і вуличних худі з нанесеними на неї «атомами» (одним з найбільш впізнаваних знаків американського художника), в рамках лінії виходить одяг, розфарбована в спеціальний камуфляж – fu splinter, розроблений Блечманом і Futura. Він ґрунтувався на польському камуфляжі 1950-х років, який, власне, і носить назву splinter, але при цьому складався з силуету персонажа живопису художника – Пойнтмена (також прославленого групою Unkle).

У поєднанні з технологічними матеріалами, наприклад світловідбиваючим 3M Scotchlite, на виході виходили досить ефектні предмети. Таким чином, на початку нового століття в одній точці збіглися мода, військовий світ і живопис.

Література

1. Культура. История отношений художников и камуфляжа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.furfur.me/furfur/culture/culture/163285-brief-history-of-camouflag>